

Změna trvalého pobytu opatrovance – metodické doporučení

- § 10 zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů
- vyhláška č. 296/2004 Sb., kterou se provádí zákon o evidenci obyvatel – příloha č. 1 Vzor přihlašovacího lístku
- zákon č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (Sazebník, položka 2, písm. c)
- zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů
- zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů

Místem trvalého pobytu se rozumí adresa pobytu občana v České republice, která je vedena v základním registru obyvatel ve formě referenční vazby (kódu adresního místa) na referenční údaj o adrese v základním registru územní identifikace, adres a nemovitostí, kterou si občan zvolí zpravidla v místě, kde má rodinu, rodiče, byt nebo zaměstnání.

Občan může mít jen jedno místo trvalého pobytu, a to v objektu, který je označen číslem popisným nebo evidenčním, popřípadě orientačním číslem a který je určen pro bydlení, ubytování nebo individuální rekreaci (dále jen „objekt“). V případech stanovených zákonem může být místem trvalého pobytu sídlo ohlašovny.

Opatrovník volí místo trvalého pobytu s ohledem na zájmy opatrovance. Volbu místa trvalého pobytu provádí opatrovník rovněž v návaznosti na bydliště opatrovance.

Je nezbytné rozlišovat mezi pojmy trvalý pobyt (evidenční údaj) a bydliště¹ (§ 80 občanského zákoníku = místo, kde se člověk zdržuje s úmyslem žít tam).

Opatrovník ohlašuje změnu trvalého pobytu za opatrovance v případě, že jeho svéprávnost byla omezena tak, že není způsobilý k ohlášení změny trvalého pobytu.

Jak změnu trvalého pobytu provést:

1. Změnu trvalého pobytu ohlašuje opatrovník (nebo osoba zmocněná k tomuto jednání opatrovníkem plnou mocí s úředně ověřenými podpisy²) za opatrovance na ohlašovně v místě nového trvalého pobytu, tj. na obecním úřadě obce, v níž bude opatrovanec přihlášen k trvalému pobytu.

¹ změna bydliště je možná pouze se souhlasem opatrovnické rady (případně soudu, pokud nebyla opatrovnická rada ustanovena) - § 480 občanského zákoníku

² v případě plné moci doporučujeme vybavit zplnomocněnou osobu dokladem o ustanovení opatrovníkem – zplnomocněná osoba bude muset prokázat, že byla zplnomocněna opatrovníkem

2. Opatrovník musí na ohlašovně prokázat své oprávnění k zastupování opatrovance (listinou o ustanovení opatrovníka či rozhodnutím soudu o ustanovení opatrovníkem) a předložit občanský průkaz opatrovance, pokud byl vydán. Pokud opatrovanci občanský průkaz nebyl vydán, předloží jakýkoliv doklad (např. průkaz osoby se zdravotním postižením, rodný list); dostačující by měl být rovněž pouze rozsudek soudu, jímž byla obec jmenována opatrovníkem (či listina o jmenování opatrovníkem).
3. Opatrovník je povinen vyplnit a podepsat "Přihlašovací lístek k trvalému pobytu", který je k dispozici na každé ohlašovně. Přihlašovací lístek obsahuje údaje o:
 - a. jménu, popřípadě jménech, příjmení a rodném čísle opatrovance
 - b. předchozí a nové adrese místa trvalého pobytu opatrovance,
 - c. vlastníku objektu, kam se opatrovanec hlásí k trvalému pobytu; údaji o vlastníku objektu se rozumí jméno, příjmení a adresa místa trvalého pobytu u fyzické osoby nebo název a sídlo u právnické osoby.
4. Opatrovník musí doložit doklad opravňující k užívání bytu nebo domu (např. nájemní smlouvu, smlouvu o poskytování bytové sociální služby; v případě, že jde o majetek opatrovance, ověří vlastnictví v katastru nemovitostí obecní úřad – je však nezbytné mít k dispozici údaje, podle nichž bude moci obecní úřad informaci o vlastnictví v katastru nemovitostí ověřit – pokud má opatrovník výpis z katastru nemovitostí, lze doporučit vzít jej s sebou). Pokud nemá k dispozici takový doklad, předloží opatrovník úředně ověřené písemné potvrzení oprávněné osoby (osoba starší 18 let, svéprávná, která je oprávněna užívat objekt, do kterého je přihlašován trvalý pobyt opatrovance (např. byt nebo obytnou místnost), anebo je provozovatelem ubytovacího zařízení, kde se občan hlásí k trvalému pobytu). Takové potvrzení se nevyžaduje v případě, že oprávněná osoba potvrdí souhlas na přihlašovacím tiskopisu k trvalému pobytu před zaměstnancem ohlašovny.
5. Za ohlášení změny místa trvalého pobytu uhradí opatrovník z finančních prostředků opatrovance správní poplatek ve výši 50,- Kč.
6. Pokud byl opatrovanci vydán občanský průkaz, oddělí ohlašovna vyznačenou část občanského průkazu a současně vydá potvrzení o změně místa trvalého pobytu. Opatrovník může požádat o vydání nového občanského průkazu, pokud byl opatrovanec omezen ve správnosti tak, že není schopen požádat o vydání občanského průkazu³.

Je nezbytné, aby změnu trvalého pobytu opatrovance opatrovník oznámil všem orgánům veřejné správy, s nimiž řeší záležitosti opatrovance, a všem dalším subjektům, se kterými opatrovník při výkonu své funkce spolupracuje (např. Úřad práce, příslušná zdravotní pojišťovna, Česká správa sociálního zabezpečení, pošta, banka, dodavatelé energií, ošetřující lékaři, exekutoři atd.).

³ u podání žádosti o občanský průkaz je nezbytná osobní přítomnost opatrovance (v případě, že z důvodu špatného zdravotního stavu není možná osobní přítomnost opatrovance na obecním úřadě obce s rozšířenou působností, lze dohodnout návštěvu pracovníků úřadu v místě bydliště, např. v zařízení sociálních služeb)

V případě změny trvalého pobytu mimo správní obvod obce, lze doporučit podat k soudu návrh na změnu opatrovníka.

V případě, že soud návrhu vyhoví a rozhodne o odvolání dosavadního opatrovníka a jmenování opatrovníka nového, musí dosavadní opatrovník vyhotovit konečný soupis jmění a vyúčtování správy, které musí doručit opatrovanci, opatrovnické radě (pokud je zřízena) a soudu (§ 485 OZ).

Při změně opatrovníka je nezbytné, aby si odvolaný opatrovník s nově jmenovaným opatrovníkem předali informace o opatrovanci (především o jeho osobě, jeho chování, potřebách, způsobu komunikace apod.). Tyto informace přispějí k lepšímu poznání osoby opatrovance a také mohou vést k řádnému výkonu funkce nově ustanoveného opatrovníka.

Předávání spisové dokumentace při změně opatrovníka (viz samostatné metodické doporučení).

Příklad postupu opatrovníka při změně trvalého pobytu opatrovance:

Opatrovník zajistil pro opatrovance (byl omezen, mimo jiné, i v právních jednáních souvisejících s uzavíráním smlouvy o poskytování sociální služby) vhodnou bytovou sociální službu, která je poskytována mimo obec, v níž dosud opatrovanec žil. Opatrovanec souhlasí s tím, že mu bude sociální služba poskytována a do služby chce nastoupit.

Kroky opatrovníka:

- 1. S sebou na obecní úřad v obci nového trvalého pobytu vezme opatrovník
 - a. občanský průkaz opatrovance, pokud byl vydán*
 - b. listinu o ustanovení opatrovníkem (rozhodnutí soudu o ustanovení opatrovníkem)*
 - c. smlouvu o poskytnutí sociální služby, jejíž součástí je poskytování bydlení**
- 2. Na obecním úřadu v obci nového trvalého pobytu vyplní a podepíše „Příhlašovacím lístkem k trvalému pobytu“.*
- 3. Uhradí správní poplatek 50 Kč (doklad následně založí k dokladům o výdajích z prostředků opatrovance).*
- 4. Oznámí změnu trvalého pobytu všem orgánům veřejné správy a dalším subjektům, se kterými řeší záležitosti opatrovance.*
- 5. Může podat návrh na změnu opatrovníka, resp. návrh na své odvolání z funkce opatrovníka a jmenování opatrovníkem obec, v níž má opatrovanec nové bydliště.*

Pozor!

- *Přestěhováním do pobytové sociální služby dojde ke změně bydliště opatrovance. Tato změna je možná se souhlasem opatrovnické rady (opatrovnického soudu, není-li opatrovnická rada zvolena) - § 480 a § 482 občanského zákoníku.*
- *Pobytová sociální služba (např. domov se zvláštním režimem) je poskytována na základě smlouvy o poskytnutí sociální služby (viz § 91 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů) uzavřené mezi poskytovatelem sociální služby a opatrovancem. Taková smlouva může být na dobu delší než 3 roky uzavřena pouze se souhlasem opatrovnického soudu (§ 483 odst. 2 písm. d) občanského zákoníku).*

Praxe: Vzhledem ke skutečnosti, že v případě uvolnění místa ve vhodné pobytové sociální službě je nezbytné místo obsadit co nejdříve (poskytovatel sociální služby nebude čekat až na souhlas soudu), dochází k nástupu do sociální služby bez souhlasu soudu s tím, že souhlas soudu je vydán dodatečně. První smlouva o poskytnutí sociální služby se uzavře na dobu kratší než 3 roky a spolu se žádostí o souhlas se změnou bydliště je soud předložen i návrh smlouvy na dobu delší než 3 roky k odsouhlasení soudem.

Oddělení sociální pomoci OSV KÚOK
07/2025

Příloha: Vzor plné moci

Příloha:

Plná moc

Obec/město....., zastoupená....., starostou, jako opatrovník,
paní/pana, nar.
trvale bytem, PSČ:
dále jako „zmocnitel“

uděluje tímto plnou moc

panu/paní, nar.
trvale bytem, PSČ:
dále jako „zmocněnec“

aby zastupoval/a

ve věci změny místa trvalého pobytu pana/paní, nyní
trvale bytem:....., jehož/jejíž svéprávnost byla omezena tak, že není
způsobilý/á k ohlášení změny trvalého pobytu.

Zmocněnec je zmocněn k tomu, aby činil veškerá právní jednání potřebná ke
změně trvalého pobytu.

Zmocněnec je povinen jednat vždy osobně.

V dne

podpis zmocnitele
(pozn. úředně ověřený podpis)

Udělenou plnou moc v plném rozsahu přijímám.

podpis zmocněnce
(pozn. úředně ověřený podpis)